

SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

HUKUK SOSYOLOJİSİ

Vize- Final Ders Notları

Son sayfalarda 2. 3.Üniteden tekrar notlar var onlar canlı ders notları

(Okumak için ekranı büyütün)

Toplam; 57 sayfadır

Özeti Hazırlayan; Esra Şen Pehlivan

Sosyolojinin bir bilim olarak ortaya çıkışı.

Pransız Devriminin yarattığı sosyal ve siyasi sorunları
ele alarak toplum istikrarını kavuşturma endişesine değinilir.

- HUKUK SOSYOLOJİSİ -
(disiplinler arası disiplin)

- Ünite I -

Coll.Dort.

* Hukuku sosyal olgu olarak ele alır.
Geniş bir disiplindir ve bileşik bir disiplindir.

* Tek tek olayların gözlemlenmesi yoluyla sonuçlar
çıkarılmasına tümevarım (Özelden Genele)

* Bir şeyin doğruluğunu başka bir veya daha fazla
şeye dayanarak ileri sürerek akıl yürütmeye ise
Tümdengelim denir (Genelden Özele)

Empirizm = Deneycilik

Kartezyen Düşünce ⇒ Modern Bilim Felsefesi'nin
başlangıcı olarak kabul edilen René Descartes
olaylar dünyası arasında fizik ile idealler
arasındaki metafizik ayrıştırmadan ayrıldığı
felsefesidir. Beden ve zihin ayrımını da uygular.

ÖZÜ KURALLAR ⇒ Yaptırımları ne kadar ağır olursa o den
yetkili organlarca yürürlüğe konmuş ama uygulanmayan
kurallardır.

SOSYAL GRUP - İbn Hâlip, iş, inanca, çıkar ortak bir
amaç için vb. nedenlerle bir araya gelmiş
insan topluluklarıdır.

ORTAÇAĞ

BİLİM ADAMLARI

(Aristoteles
Pythagoras
Galileo)

GIDDENS 'A GÖRE

Bilim, deneysel incelemenin sistematik yöntemlerinin, veri gözlemlerinin, kuramsel

→ "Yönetimin Doğası ⇒ Krım yönetimi Nasıl yönetir?"
Montesquieu: "başka toplumların hukuklarını araştırma karşılaştırmalı hukukun, hukuk antropolojisinin kaynaklarından bahul edilir."

göre Siyasi Hukuk bir toplumda yönetimi düzenleme ve yönetkenler ile yönetilenlerin ilişkilerini düzenlemek üzere düzenlenmiş kurallardan

* Montesquieu, yönetimin hukukal-siyasal yapısına yeni bir temel özelliğine yönetimin doğası adını verir.

* GALİLEO *

⇒) Bilimsel olan ve olmayan arasında yaptığı ayırma

bilim tarihi bakımından önemli bir adım atmıştır

Pythagoras

Doğada var olan her şeyin matematiksel bir ilke olduğunu ve bu matematiksel düzenin incelenmesi peçetipini gösteren savını

* ARISTOTOCES *

Görüm

⇒ Bilimsel araştırmayı, gözlemlerden genel ilkelere ve sonra tekrar gözlemlere doğru bir gidis olarak görürdü.

Tümevarım - Tümdengelim.

* Coşkun Ders notları

N.S Timasheff → Nesnesi maddi olmayan bilimler için kullandığı terim ideografik bilimler şeklindedir

Nesnesi olgular olan bilimler ise nomografik bilimler şeklinde adlandırılır.

Hukuk bilminde elde edilen bilgi normaldir yani düzeyleyicidir

Hukuk Felsefesi → Hukûn nitelikli problemiyle ilgilenir.

"Adelet" kavramını temel alırlardır.

Hukuk ve hukûn niteliklerini depreledir.

DAVID HUMÉ - (Felsefesi)

⇒ John Locke'in bütüncül yaklaşımını perspektiflerde

* Tüm bilgiler kısımlı olarak özel dan "fikirlerin bağlantısı" ve "parçalar" şeklinde kategorilere bölünür.

* Gerçeklerin tüm bilgisi sezgilerde bulunur ve bunlardan ortaya çıkar

* Doğaya ilgili zevnel bir bilgi olayların

zevnel bağlanmulipının bilgisinin parçalarıdır.

YASAYAN HUKUK ⇒ Eugen Ehrlich

Demografi ⇒ Doğum, Ölüm, Göç, Yabancılaşma

Ekonomi ⇒ Rekabetin varlığı, Hukukun varlığı

Bilim ve Teknoloji ⇒ İnsan İhtiyaçları, Biyolojik İhtiyaçlar

Durkheim ⇒ Hukuk, benzer ve farklı ihtiyaçlar nedeniyle ortaya çıkan dayanışmanın ürünüdür

Spor Hukuk ⇒ Aşırı rekabetçi yarışma faaliyetlerini içerir.

BM ⇒ II. Dünya Savaşı'nı takiben doğan ve "Kapitalist toplumlar" içinde meydana gelen çatışma, rekabet ve uzlaşma sonucu oluşan bir hukuk sistemidir

Diferansiyel Hukuk ⇒ Hukuk Tipolojisi

Genetik Hukuk Sosyolojisi ⇒ Hukukun zaman içerisinde değişimi

Türk Ceza Kanunu ⇒ İtalya'dan alınmıştır

Hukuk Tipolojisi ⇒ farklı toplumlara göre farklılaşmasını inceleyen alt disiplindir. (Hukuk Sosyolojisi)

MARKS

Hukuk'u
→ Alt yapısı olmayan üretim ilişkilerinin izlenmesi ya da alt yapının belirlediği bir üst yapı kurumu olarak ~~Hukuk~~ görmeyiz, Onun için Hukuk : maddesel toplumsal sonuçların bir sonucudur.

• Sosyalist ve Komünist Üretim Türüne geçmeden önce toplumların izleyeceği aşamalar.

- İlkel Komüniz
- Köleci Üretim Türü
- Feodal Üretim Türü
- Kapitalist Üretim Türü

* Hukuk, devlet ve ideoloji arasındaki ilişkisi kavramak toplumdaki iktidarın temelleme, sınıflarına formasyonu ve devletin yapısını anlamayı zorunlu kılar.

• Toplumların gelecekte geçeceği üretim aşamaları

- * Sosyalist Üretim
- * Komünist Üretim

⇒ Marx'ın göre hukuksal ilişkilerin gelişip serpiildiği ana yatak Sivil Toplum'dur.

⇒ Marksist bakış açısına göre hukuk olmayan ilişkiler üretim ilişkileridir.

SAINI SIMON

İnsanın sosyal kapasitesinin varlığından ve yaptırımla desteklenen sosyal kurallarla düzenlenen toplumsal hayatın sosyal fizyoloji olarak tanımlanır.

* JOHN LOCKE (TABULA RASA) 'a göre insanın doğası gereği / doğuştan sosyal olduğunu kabul eder.

→ İnsanın her zaman sosyal davranmadığını söyleyenlerde vardır. İBN TÜFEYL ve JEAN JACQUES ROUSSEAU
"Hay Bin Yaban" "Yabancıl İnsan"

* JEAN JACQUES ROUSSEAU - İnsanlar arasında eşitsizliğin kökeni

* John Locke = Devlet baskısıyla bireyin doğuştan getirdiği hakları, özelliği, özel mülkiyet haklarına karşı edilecek şekilde garanti etmektedir.

Devlet

Hukuk ve devleti ortaya çıkaran sosyal sözleşmedir.

Hobbes → "İnsan insanı kurdur."

Herkas kendi çıkarının peşindedir.

Hukuk bilimi, belli yer ve zamanda yürürlükte olan hukuk ile ilgilenir.

Hukuk felsefesi; hukuk ve hukukun niteliğiyle ilgilenir.
"Olması gereken etkinlik" dir.

(EYLEM DEĞERLERİ)

→ RASYONELCEME

WEBER

- Sosyolojinin çalışma nesnesi olarak görüldüğü Toplumsal Eylem Tipleri
- Amacsal Akılcı / amaçla yönelik rasyonel
 - Duygusal
 - Geleneksel
 - deperkte ilgisiz akılcı

→ Sosyolojinin Görevi → Bireyin toplumsal eylemlerinde yer alan anlamları anlamak olduğunu düşünür.

→ Pozitif hukuk ile insan eliyle yaratılmayan, ahlak kurallarını da içerir doğal hukuk arasında ayırım yaparak, Sosyolojinin sadece pozitif hukuk ile ilgilenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Weber sosyolojisi - toplumsal Eylemi yorumlayıcı bir dizi anlamaya ve böylece onun yönünü ve sonuçlarını nedensel olarak açıklanmaya çalışan bir bilim olarak tanımlanmıştır.

* Sosyolojinin konusu; Anlamlı Toplumsal Eylemlerdir
→ Weber'e göre Eylem; insanların özel bir amaçla yükledikleri davranışları ifade eder.

Hukuk toplumsal yaşam içinde yer alan insan ilişkilerini düzenleme iddiasıyla ortaya çıkarken bu normatif seldde orijinal kayıplar kendilerinin yapılmasını bekleyen bu büyük germe dönemi olarak değerlendirilir.

EHRLICH

- "Hukuk Sosyolojisinin Genel Prensipleri" kitabını yazmıştır
- Yasayan hukuk

Ehrlich'e göre toplum, insanların birbirleriyle kurdukları ilişkiler ancak adilleri (toplumsal) birlikleri toplumdur.

Toplumsal birlikler ve tükenen olgular Ehrlich'in hukuk kuramının sosyolojik ve olgusal temellerini oluşturduğundan

* Devlet ile hukuk arasındaki ilişki çalışmalarında önemli yer alır

*

Hukuk Etnolojisi; hukuk sosyolojisinin aksine bir şekilde karşımıza çıkan hukuk olguların doğasına değin, gözlemin yapıldığı toplumdaki doğasına ilişkin olgularda bulunur.

Hukuk Antropolojisi, insanı kronolojik ve coğrafi uzamda ve belirli belirli toplumlardaki tüm özellikleri içerisine ele almayı amaçlamıştır.

İBN HALDUN

* Mukaddeme isimli Eseri yazmıştır.

* Umran \Rightarrow Toplumsal hayatın incelendiği bilim dalını

\leftarrow umran kavramıyla adlandırılmıştır.
(kahri göç, ailesizlik, mülk, yerleş, göç, köyler, sınırlar, köyler, şehirler, sınırlar vb. köylerden oluşur)

Copratı kavram, iklim ve demografik yapı ile hukuk arasındaki ilişkisi ortaya koymuştur.

* Asabiyyet \Rightarrow Göçebe toplum - Yerleşik toplum ilişkisini inceleme bakımında merkezî yer teşkil eden kavramdır.

* Toplamların bir birinden farklı olmasının sebebi; Geceleme şekillerinin farklı olmasıdır.

Ahlak ve Hukuk \Rightarrow Toplumsal bir ortamda doğup gelişir yere ve zamana göre de değişir.

Örf \Rightarrow Normatifdir, Zorlayıcı bir yönü vardır.

Örf ve Adet normları, kendisi ne yaratılan ortamın rızasını gerektirir.

OLGU (Anahar kelime)

DURKHEIM 'a göre "DAYANISMA"
"Birikimsizlik"
"Disen"

- * Sosyolojinin esas ilgi konusu.
"Sosyal Olgular" olmalıdır
- * Sosyal Metabolizma Kuralları delli gelimesi vardır
- * Hukuki, toplumun ahlaki yapısından çıkarma ve onu toplumsal ahlakın bir ifadesi olarak kavramlaştırma epiliminde olmuştur

* Hukuki toplumsal hayatta bir toplumsal bitirilmeye mekanizması olarak görülmüştür.

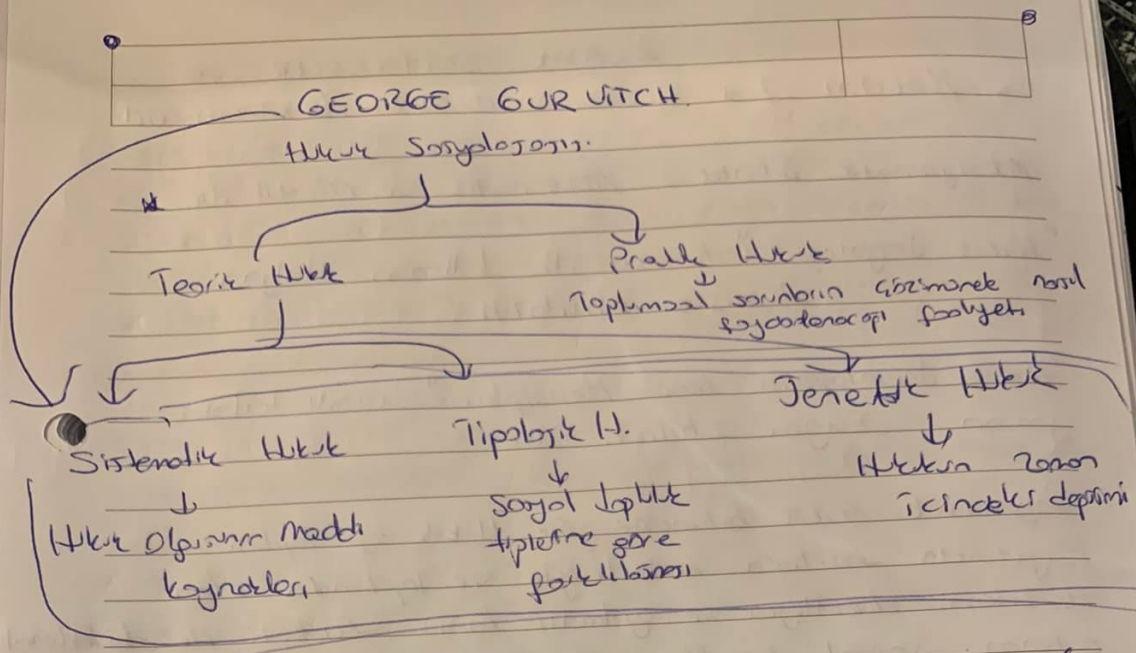
* Hukuk benzer ve farklı ihtiyacılar nedeniyle ortaya çıkan bir dayanışma ürünüdür.

Anomik Toplumsal Yapı → Bir toplumsal sistem içindeki kumlar arasında eşgüdümle uyum sağlanamadığı takdirde ortaya çıkan toplumsal yapıdır.

* Sapkın olarak kınanan veya cezalandırılan davranışların toplumun uyumlu bitirilmeye sürecinde bulunmasını söylemiştir

* Hukuk Benzer ve farklı ihtiyacılar Nedenyle Ortaya Çıkan Dayanışmanın ürünüdür.

↳ Sosyal Olgular } Diğer olgularla sosyal olgular
↳ Toplumsal Olgular } aygırında kullandığı ilktir.

John Locke ⇒ İnsan zihninin doğuştan bir Tabula Rasa (Beyaz Levha) olarak tanımlanması. Bu kavramı yaklaşımları genellikle bilim tarihinde yer alır bir örneği David Hume pekiştirir.

Çevre Davası

NORM ⇒ Birinin belli bir şekilde davranması gerektiği, bu davranışın emredildiği, bu davranışa izin verildiği ya da kişinin başka davranışa yetki olduğu olduğu anlamına gelmektedir. Yasa dışı olgulara hukuki norm'dur.

Retikör ⇒ bir kişi yapabileceği bir işi veya bir şeyi başka bir kişiye ya da grubu bir şeyi yaptırabilme gücü. Birisi istese ya da istemesi yaptırabilme gücüne retikör denir.

Yaptırım ⇒ Hukuk kurallarının uygulanmasını sağlamak ve zorlamaktır. Bunun toplumsal kurullar negatif yaptırımla bastırılır.

KLASİK SOSYOLOGLAR VE * BÖLÜM 2 * HUKUK SOSYOLOJİSİ PERSPEKTİFLERİ

Aksiomatik Bilimler = Matematik ve Mantık'dır.

"Hukuk Sosyolojisi" terimini ilk kullanan İtalyan
Dionisio Anzilotti

"Hukuk Sosyolojisinin Temel Prensipleri" isimli kitabı
yazan Eugen Ehrlich'dir.

Dogmatik Hukuk Bilimine göre Hukuk ⇒ toplum
hayatında kurulların birbirleriyle ve toplumda olan
ilişkilerini düzenleyen ve uygulanması kamu kudreti ile desteklenmiş
bulunan sosyal kurullar bütünüdür.

Curvitch'e göre Hukuk Sosyolojisi 3 konu ile ilgilidir

- * Sistematik Hukuk ⇒ Hukuk olgusunun maddi kaynakları
- * Tipolojik Hukuk ⇒ Hukukun sosyal bütüne tiplerine göre ^{forallanması}
- * Genetik Hukuk ⇒ Hukukun zaman içindeki değişimi

TEORİK HUKUK SOSYOLOJİSİ ⇒ Çalışmanın sadece teorik
bilgiye ulaşma amacına yönelik olmasıdır.

PRATİK HUKUK SOSYOLOJİSİ : Teorik Hukuk Sosyolojisinin
yapmış olduğu çalışmalarından elde edilen bilgilerden
Toplumsal sorunların çözümünde nasıl faydalanacağı Polyetich'e

Hukuk Sosyolojisi, Sosyolojinin bir alt dalıdır.
Pozitif bir bilimdir.

- Kuralları yasallıkla olması değil, etkin olmasıyla ilgilidir.
- Etkin yasaların hazırlanmasına katkı sunar
- Toplumsal yaşam ile hukuk arasındaki değişimin uygulanmasını kolaylaştırır.

Doğmatik Hukuk: Pozitif Hukuk Bilimi olarak da adlandırılır.

- * Hukuk kurallarını doğrudan tartışılmayan bir ilke gibi ele alır.
- * Hukuk kurallarını yorumlar
- * Benzer bazı ilişkileri kavramlar aracılığıyla açıklar.

YASAYAN HUKUK Spontane Hukuk
Örf ve Adet Hukuku
Mahkeme Kararları

- * Yetkili organlarca kabulmuş kuralların etkin kısmıdır

ÖZÜ KANUNLAR Uygulanmayan kurulları ifade eder

SOSYOLOJİK ARAŞTIRMA SÜRECİ

- * Araştırma Sorusu-nun Tanımlanması
- * Sorunun kesin, net bir ifadeyle belirlenmesi
- * Araştırma tasarımının oluşturulması
- * Elde edilen verilerin yorumlanması
- * Raporlaştırma

Ayda kalma döneminin ilk ve en önemli sosyoloğu
Montesquieu'dür. → (Her toplumun kendine özgü kurumları vardır iklim koşulları etkiler)

* Yasaları; nesnelere doğrudan doğruya zorla ilişkiler olarak tanımlar.

* Hukuk bir toplumun hukukudur ve başka bir topluma aktırılmaz
* Esas ilkesi, Aklin eseri, dahası aklin ta kendisi dediği "pozitif yasalar"dır. (kurumlar)

* Hukukun niteliğini, her topluma özgü iklimel, fiziksel ekonomik, sosyal ahlaksal kurullar belirler

Henry Sumner Maine'de Hukuk sosyolojisi konusunda oldukça önemli etkiye sahiptir.

* Hukuk kurumlarının ve kurumların kökenlerini ve tarihsel gelişimini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaçla; başta Roma Hukuku

- Yunan
- İngiliz
- Alman

Yadim İtalya ve Hristiyan hukukuna ait kaynakları esas alan karşılaştırmalı ve bir sisteminin yanında evrim bir aşıkana model sunmaktadır.

* İlkel toplum aherkil despotizm bakımında devletler misti
* Kodifikasyon dönemi olarak tanımladığı aşımın aşık edici özelliği. / yazılı olmayan hukukları yazılı hukuka geçiren

Hızlı Kuvvetlerin zaman ve gelişmeler düzeyi farklı toplumlarda farklı görünmektedir.

- İktisadi Toplumlar → Kolektif Mülkiyet
- Eski Yunan ve Roma → Aile Mülkiyeti
- Ortaçağ Avrupasında → Feodal Mülkiyet
- Kapitalizmin geliştiği toplumlarda → Ferdi Mülkiyet

Doğal hukuk kavramının savunulduğu en temel görüş hukukun kaynağının insan iradesi değil doğa olduğunu dolayısıyla hukukun akla uygun ve evrensel olduğunu savunmaktadır.

TARİHSEL MATERİYALİZM = Tarihin maddi temeldeki gelişimini dialektik bir şekilde açıklanmaya çalışır yaklaşımıdır.

pozitivizm: (olguculuk) sadece gözlemlenebilen ve duyulabilen algılanabilen şeylerin varlığının doğrulanabileceği görüşünden hareketle gerçekliği objektif sınırlarından, bilginin ancak objektif araçlarla elde edilebileceğini savunan yaklaşımdır.

Mekanik Dönüşümden: Organik Dönüşüme geçişin en temel nedeni; nüfus artışı, farklılaşma ve uzmanlaşma.

RASYONELLEŞME → Bireysel ve toplumsal yaşamın objektifin çerçevesinde doğa sınırları dışında hareket etmesini önleyen akla ve bilince daha fazla önem verilmesidir.

* Sonuçlaşma ve katlaşma birlikte, mekanik dayanışma biçiminin çözümlenme neden olan bir ilişkimsel artışı gözlemlenmiştir. Her dönemde benzerliklerden kaynaklanan mekanik dayanışmanın etkisi azalırken, farklılıklardan kaynaklanan organik dayanışmanın etkisi artmıştır.

* Benzeşim, dolayısıyla oluşan mekanik dayanışmanın bozulması "cezalandırıcı" yaptırımları
* İş bölümü dolayısıyla oluşan organik dayanışmanın bozulması ise düzeltici yaptırımları içerir.

* Marx ve Engels; Bir üst yapı kurumu olan Hukuk Sınıflar Arası Mücadelelerin aracıdır. Hukuki ilişkileri ve kurumları oluşturan "sınıflar arası mücadeledir"

Diyalektik kavramına ve yöntemine yeniden hayat veren Alman filozof Hegel'dir. Karsılıklı "tez" ve "antitez" olarak isimlendirilen Hegel, bunların sayasiminden yansıyan bir tez olan antitezini içinde barındıran "sentez" ulaşacağını ileri sürer ve Hegel "idealist"tir.

* Mekanik dayanışma; Benzerlikten kaynaklanır. "Biz" kavramına hayat verir Cezalandırıcıdır

Durkheim - Dayanısma

"Birlik" kavramı \Rightarrow Mekanz Dayanıma

Benzerlik " \Rightarrow Mekanz Dayanıma

Farklılık " \Rightarrow Organik Dayanıma
Düzeltilmiştir,

* Marksist bakış açısına göre hukuk durumun
vlieteler, üretim ilişkileridir.

* Komplonsal Toplum = Birleşmiş Milletler
İlk Milletli

* Komplonsal Toplum - Hukuksal sistemler, Devlet-
Grup ve dege - grup hukuk.

Bölüm 4

* Genetik Hukuk Sosyolojisi *

İbn-i Haldun; "Mukaddime" eserinde coğrafyanın ve iklimin sadece insanların fiziki görüntüleri üzerinde değil aynı zamanda davranış, kelimeleri, yaşam biçimleri, dinleri ve ahlakları üzerinde de etkili olduğunu ileri sürmüştür.

Mukaddime

İklim Teorisi

* İbn Haldun ve Montesquieu ⇒ İklimin insanların biyolojik, psikolojik yapılarına, karakterlerine, ahlaklarına, dinlerine ve davranışlarına etkisi olduğunu savunmuştur.

* Gün ışığına göre mesai saatlerinin düzenlenmesi Coğrafyanın hukuk üzerindeki etkisine örnektir

* İnsan Genemi ve İnsan Hukuku Evrensel Bilgisi; Bilim ve Teknolojinin hukuk üzerinde etkisine örnektir

* Weber; topluluk tipine bağlı olarak ilişkilerin kurulduğu, bazen hukukun iktisat üzere, bazende iktisadın hukuk üzerinde öncelik kazandığı koşullarda etkileşim halinde bulunduğunu öne sürmüştür.

* Her din jeri bir zihniyet getirir. Dinin toplumsal değişimi sapılama fonksiyonu vardır. İlkel hukuk sistemleri dinin etkisi çok büyüktür.

✘ Carl Schmitt : Herzege kadar Tanrıca, herseye kadır kanun koruyucuya danıştığı ileri sürdü.

✘ Siyasal İdeoloji : Bir grubun davranışlarına yön veren siyasi, hukuki, bilimsel, felsefi, dinî, ahlaki, ekonomik, estetik değerler bütünü olarak tanımlanır.

✘ Sosyal Mühendislik : Sosyolojinin tümden gelim eklemiyle ilgilidir.

✘ Rekabatin korunmasına ilişkin düzenlemeler ; Ekonomik hukuk üzerine etkiye sahiptir.

✘ Antik Yunan'da atılan "doğrudan demokrasi ve Halk mahkemeleri

site devletlerinde vatandaşın ve nüfusun büyük olduğu topluluklarda uygulanmıştır.

✘ Pozitif bir bilim olan sosyoloji, tıpkı doğa bilimlerinde olduğu gibi bilimsel yöntemleri kullanarak bir takım genellemelere ve yasalara ulaşmak için çalışır (tümdenvarım). Daha sonra bu genellemelerden ve yasalardan yararlanarak sosyal problemlerin üstesinden gelmeye, onları görmeğe çalışır (tümdengelim).

* Sosyal olaylar tek ve tekrar edilemeyen olaylardır.
Sosyal problemlerin çözümünde yararlanılabilecek genelleme-
lere ve yasalara ulaşılamaz.

* Sosyolojinin Amacı ; Yeni bilgiler keşfetmektir.
Sosyal problemleri çözmek, toplumu yönetmek, yönlendirmek
ve ıslah etmek ana amaçlarından değildir.

* Sosyolojik araştırmaların kesinlik dereceleri fazladır

* Toplum mühendisliğinin en etkili araçlarından biri
eğitim diperi hukuk'tur.

Antik Yunonda sözlü yasa'yı ifade eden kavram
"Thesmoi"

Bürokratik Örgüt ⇒ Hiyerarşik yapı organizasyon

Pozitif Ceza ⇒ Norma göre davranışın ödüllendirilmesi

Beccaria ; klasik Kriminoloji Okul

Olgun kavramı ⇒ Tarafsızdır

* ÜNİTE 5 *

Constitution ⇒ Temel Kuruluş = Anayasa
İstisnai ve Ontolojik açıdan Anayasa ⇒ Özgürlüğün Güvencesi
Siyasal iktidarın freni, despotizmin pönzerhi anlamını
taşımaktadır

Temamî (Geleneksel)

* Osmanlı İmparatorluğunda Anayasacılık Hareketleri

1808 - Sened-i İttifak'la başlar

1839 - Tanzimat Fermanı →

1856 - Islahat Fermanı → Müslüman olan ve olmayan tebaayı
eşitlemeye çalışmıştır.

İLK ANAYASA

1876 - Kanunî Esasi

* İmparatorluktan Cumhuriyet geçişinde Milli Mücadele
döneminde (Millî Mücadele dönemi)

1921 - Teşkilat-ı Esasiye } Türkiye tarihinde TBMM
tarafından yapılan ilk ve son

1924 - Anayasası
(T.C. İLK ANAYASASI)

1961 Anayasası → 27 Mayıs 1960 askerî müdahalesinin sonucunda
ilk defa "Hukuk Devleti" ilkesine yer verilmeye
başlandı. Çarpıcı demokrasi anlayışı bakımından

1982 Anayasası → 12 Eylül 1980'de yapılan darbeye sonra
Cumhurbaşkanlığı makamı kaldırılmıştır.

SENED-İ İTTİFAK ⇒ Modern anlamda anayasa düzeni oluşmasında
bir başlangıç noktası olarak kabul edilir.

→ Hukuk devleti olma yolunda ilk adımlar atılmıştır.

SENEDİ İTTİPAK (1808)

Alimler Mustafa Paşa - III. Selim'in intikamını almak bahanesiyle İstanbul üstüne yürür. II. Mahmutu tahliye çıkarır ve kendisinde sadrazam olur.

- Padişahların yerini alan hükümler
- Ağaların yerini alan hükümler
- Halkın yerini alan hükümler

TANZİMAT FERMANI (1839)

Moderleşme hamlelerine yön verilmemesinin önemli bir fermanı. (Batılılaşma)

- Yasama
 - Yürütme
 - Yargı ilişkileri var.
- * İktidarın kereci kesimini sınırlandırması.
- *

* İktidarın sınırlandırılmasıdır

* Keyfi işlemlere izin verilmeyecek

* Keyfi cezalara son verilecek.

* Eşit muamele güvencesi

(Din, dil ırk ayırım yapılmaz.) Devletin imkanlarından yararlanması.

* Hak ve eşitliklere ilişkin ilkeler

→ Kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi

→ Herkesin adil ve aklı yargılanma hakkı vardır

- Kimse kimin sıret hakkı ve namına öklonamaz
- Cezalet şahsi olup mirasçılara intikal etmez.
- Kisilerin mal gözetilip kabul edilmiştir.
- Herkes mal ve mülkünde serbestçe tasarrufla bulunabilir (mülkiyet hakkı)

Anayasa Türleri

1) Yazılı ve yazılı olmayan anayasa

2) Gereke anayasa ve kazırtılı Anayasa

• delaylı girmez anayasa

• kuralat yazmaz

• kısa ve öz

• Amerikan Anayasası

• Delaylı

• Ayrıntılı ve uzun

• Hindistan Anayasası

3. Kati Anayasa - Yımsak Anayasa

• Deputüktesis zor

• Deputükabilir.

4. Maddi Anayasa - Yöntemsel Anayasa

• Uygulanamazdır

• Demokratt bir sistemde

İktidarın el deputükmesi ve kılınmasına serbest.

• Uygulanamaz politikalara sınır getirmeyorsa

5. İdeolojik Anayasa - Torafsız Anayasa (not)

• Deputük toplumsal Mühendistlik

• Deputük

• İnan İslam Anayasası

• Bırsal emar

6- Normatif Anayasa - Tırtırtı Anayasa

• Toplumla bütünsel

• Masagen Anayasa

• Toplumla bütünsel eme

• Uygulanamaz var emar Uygulanmaz Anayasa

1808

1839 Tanzimat Fermanı

1856 Islahat

1876 Kanun Esasi

ISLAHAT FERMANI (1856)

* Müsliman olmayan ve olanlarla eşitlik için geliyor. Kanun hizmetleri, askerlik yapısında, kendisi okullarını açabilmesi, korna mahkemelerin kurulması, ilersun birtimlerinde Müsliman olmayanların köçürülmesi engellenmiştir.

KANUNİ ESASİ (1876)

~~1876 Kanun Esasi~~ (Parlamento Japlanmış 1877)

Kanun Esasinin ilanında Tanzimat Döneminde şekillenen bürokrasi geleneğinden gelen Mithat Paşa ve beraberindeki sekim grubun etkisiyle olmuştur.

* Hiyerarşik yapıyla kurulmuştur.

* Osmanlı bir devlettir Monarşi devletidir.

* Baskent İstanbuldur.

* 8. 26. maddeler arasında Osmanlı hak ve hürriyetler düzenlenmiştir.

* Padişahın izin alınmadan kanun koyamaz.

* Her zaman padişah tarafından hakları geri alınabilir.

* Temel haklar ve hürriyetler en geniş yarıda.

Hareket Ordusu Ahtatıhantı tahtın indiriyor

1909. Kanunî Esasî Dürbisi

- * Bakanların, sadrazamların, Pahtıahın konularına fesh yetkisi sınırlandırılmış
- * 1814 Anayasası deřitirlięiyle fesh yetkisi eskiden haline getirilmiřtir.
- * Parlemantar sřstemin tahvilinin gacıs bir vektile oluřtur
- * Pahtıahın sşğün yetkisi kaldırılmış
- * Denet kurumu hakları geliyor

1921. Tevrikatı Esasıya

- * Osmanlı - Türk Anayasacılığında en kerkın dđrim noktasıdır
- * İmparatorluk fiilen sona eriyor.
- * 24 meclislik bir anayasa
- * Hak ve dđzerlikler bđlmesi, dđnce, ve deřistirme hđkmlerini gđrken hđkmler yok.
- * Dđnemnin acil gereksinimlerini karřulamak iřin gecici olarak tarafların bir belge gibidir
- * 1921, Anayasasının kenarında temsili demokrasi modelindeki iliskiler hiyerarşisi sđyletir. Bđk Parlemant - Hkmet
- * ~~"Kırtılcı Esaslı Mithematik" dđnem hukuk dđ kurtarıcı~~
- * Bırokrasi gđde millet - yasa → yđnlme - yđretim. Millet iadeyle ilk meclis modeline seřim dđnem, bđyuncu dđzdetir.

* 1924 Anayasası Cumhuriyet Dđneminin ilk Anayasasıdır

- * Anayasasının usul dđnmesini dđteyiyor
- * Tđrkiye Dđvleti bir Cumhuriyettir. Deřistiremez, deřistirilmez teklif bile edilemez.

HUKUK SOSYOLOJİ

ÜNİTE 5 'in devamı

Cumhuriyetin Döneminin İlk Anayasası: 1924 Anayasası

- * Saltanatın ve khalifeliğin kaldırılması ve Cumhuriyetin ilanının ayrıntılı bir anayasa yapma gereksinimini ortadan kaldırdığı söylenebilir.
- * II. Türkiye Büyük Millet Meclisi kendi içerisinde bir Anayasa Komisyonu kurmuştur. 20 Kasım 1924 Anayasa metni kabul edilmiştir.
- * Anayasasının üstünliği ilkesini benimsenmiştir.
- * 1924 Anayasa Meclis hükümeti ile parlamenter sistem arasında kurma bir hükümet sistemi kurmuştur. Bu sistem Kurultay Birliği ve Görevler Ayrılığı sistemi olarak nitelendirilebilir.
- * Meclisin üzerinde hiçbir güç yoktur. Meclis bütün devlet organlarını üstündedir.
- * Epemenlik kayıtsız şartsız Milletindir.
- *

- * Kanuni Esas (Osmanlı Devleti) 1876
- * Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (Millî Mücadele) 1921
- * Esas Teşkilat Kanunu (Cumhuriyet) 1924

↓ 1961 Anayasası ↓

- * İnsan haklarına ve bopylonyada belirtilen temel ilkelere dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti oldugunu belirtmektedir.
- * 1961 Anayasası, anayasanın ustkindugunu ilkesini acaikca hukme bopylony ve bun gecerlestirmekicin de kurullarin anayasaya uygunlugunu denetlemek ozere Anayasa mahkemesi kurulmustr.
- * 1945 yilinda cok partili secimler geliyor.
- * 1960 yilinda cok partili rejim, askeri bir mihadale ile kesintiye ugramustr.
- * T.C. devletinin sosyal devlet oldugu vurgulanmustr.
- * Yuksek hakimler kuruluy petrimustr.
- * Yasama - Yargi - Yuristme arasinda kuvvetler ayrilip ilkesini petinyor
- * Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosudas olusan esit meclisli bir parlamontu olusturulmustr.
- * Universiteler ve radyo-televizyon idaresi ozerklestinyor
- * Sendikal faaliyet, Demek kurma, hakleri vermesi
- * Ekonomi ve sosyal haklar listesine de yer verilmustrin
- * 1973'de Anayasa'da onemli deyrisklilikler yapilyor
 - ↳ TET ve Universitelerin ozerklilikleri sagiflatilyor
 - ↳ Yuristme Organy (iktidar) guslenclirilyor
 - ↳ ilk defa kurula es deper statide hukuk kurallari koyabilmeye yetkisi fanyomustr.
 - ↳ Anayasa ve idari yasa alaynda bir bkuim kysitlender getirilyor

- Devlet Güvenlik ve Askeri Yüksek İdarî Mahkemesi kuruluyor
- Devlet memurlarının sendikala hakları kaldırılıyor
- Anayasanın temel hak ve özgürlüklerine yönelik sınırlama nedenleri artırılıyor.

- 1921 Anayasası → Osmanlı-Türk anayasacılığının ^{sıkıyuma} ^{notları}
- 1924 Anayasası → Ulusal devletim kuruluşu
- 1925 yılında çok partili hayata geçir
- 1960 yılında çok partili rejim askeri darbeye karşıtıya uğromıştır.
- 1924 Anayasasının son yer bir anayasasının başlangıcı olmuştur.
- 1961 Anayasası askeri müdahale sonucu olmuştur Anayasadır.

(Sert ve katı)
Anayasa

- * 12. Eylül 1980 ' emir-komut sistemi sürecinde.
- * Asker darbenin ardından atılıyla
- * Anayasanın tartışılmasına geçilmesi
- * Devlet baskısı ve yönetiminin anayasa lehindeki resmi propagandaları
- * Anayasanın reddi halinde ne olacağını belli edilmedi
- * Halkın biran önce normale geçiş isteği
- * Anarşi ve terörün sans edilmesini isteniyse halkın ara sınıya duyduğu minnettarlık gibi etkilerin çok büyük rol almıştır.

1961 ve 1982 Anayasaları
Orbit Özellikleri

- * İkisinde Askeri müdahalenin vardır.
- * Duvak Medisler tarafından hazırlanmıştır
- * Referandumla sunulmuş kabul edilmiştir
- *

Uzun Süreli
AB- giris kapsamında değişiklikler yapılmıştır.

- * 2004 yılında Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmıştır.
- * 2007 yılında Cumhurbaşkanı halk tarafından 5+5 olarak seçme en fazla iki dönem seçilme şartı kabul edilmiştir.
- * Genel seçimlerin süresi 2,5 yıla artırılmıştır.
- * TBMM baskın güce gelir, karar sayısı yarıdan azdır.
- * TBMM Başkanı seçimi kaldırılmıştır.

2010 yılında Anayasa Mahkemesine binyüzel
başvuru yolu açılmıştır.

Konu denetimi kurum anayasal dayanışma
bağıdır.

Kişisel verilerin korunması anayasal güvenceye
kötülmüştür.

Anayasanın 10. maddesine pozitif ayırmalarla
düzenlemesi eklenmiştir.

2

1d ✓	9. d ?	19. e
2. b ✓	10. e	20. d
3. d -	11. b	
4. -	12. c ?	
5. c ✓	13.	
6. b ✓		
7. e ✓	15. b	
8. -	16.	

* UYUŞ 6 *

Feminist Hukuk Teorisi ; 1960'lı yıllardan itibaren

güçlenen çıkıyor
Hukukun Yasama - Yürütme - Yargı süreçlerinde
hukukun kadınlar ve kadınların yasama üzerindeki etkilerini
dikkate alan bir bakış açısından değerlendirilmesi önemine
gelmektedir

* Kadını iktisadî bir gözetici olarak görmek

* Amerikan yasal geleneği, liberalizm ve onun ilkeleri
üzerine kurulduğundan feminist hukuk, liberalizme
tepsi verme eğilimindedir.

* Suanda varolan yasaların kadınların ihtiyaçlarını
kabul etmediği ya da bu ihtiyaçları karşılamadığını
ileri sürerek uygulamaların bu yasaların değiştirilmesi
gerektiğini kabul etmelerini sağlama üzerindedir.

1. Liberalizm korutlupı

2. Yasaların kadınların ihtiyaçlarını karşılamadığı.

İlkeleri ;

- * Yasaların objektif kriterlere dayandırılması
- * Hakimlerin yasa derejelerini katıya kullanmalarını
- * Fırtılıpın birimsel bir ilke olarak ele alınması ve
farklılıkların gözetilmesi
- * Yasaların herpi amaçla çıkarılma bir uygulaması

* Epistemoloji \Rightarrow bilgi üretimi

* Feminist Epistemologlar, bilgi üretiminin norm ve pratiklerinin kadınların yaşantılarını nasıl etkilediğini ve bunun baskı sistemleriyle olan ilişkisini ele almaktadır.

* 1789'da Fransız Kurucu Meclis tarafından ilân edilen "İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi" FRANSIZ DEVLETİMİZİN en önemli olaylarından biridir.

* 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

* BM Kadınlar için kalkınma fonu 1976 (UNDP)

* Unifem 1984 yılında bugünkü adını almış ve UNDP ile çalışmaya başlamıştır.

* CEDAW \Rightarrow Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi (Uluslararası belge) 19. Aralık 1980

3 Eylül 1986 yılında Türkiye'de onaylanmıştır.

1858'den itibaren verasette ilgili 1/3 kuralı uygulanmıştır.

UNITE 7 *

- * İnsan Kaldırım Tarihod Serüveni ; Geleneksel Dönem
- * Modern dönem
- * Geleneksel dönem iki dönemden oluşur

Geleneksel Dönemde İnsan toplumsal bir varlık olarak görülür. Sosyal ilişkilerle güçlü ve bütüncül bir yapıları olduğu düşünülür.

↳ Toplumlar bütüncül kurumsal ve bir bütüncül bir amaçta olduğu bir anlayış söz konusudur.

- * Döşer türünde çok güçlü.
- * İnsan, ekolojik bütün içinde ele alındığı bir anlayış söz konusudur.

Antik Yunanda ; Aristo ve Platon.

- * Platon göre

↳ Nihai amaç ise insana ulaşabilmek için insan davranışlarının kontrol edilebilmesi.

↳ İnsan, hak, haklar, akılsal

Aristo

↳ Toplumsal bir hayvan yani canlı olduğu için bir toplum üyesi olarak yaşamakta ve dışarıya daha yandır "İnsan sosyal bir hayvandır"

Siyasetin dışarı toplumun dışarıyla ilişkileridir

Fransız Devrimi Kader Geleneksel Dönem

1215 Magna Carta = Krallın yetkilerini sınırladığı
bir sözleşme

İlk İnsan Hakları Beyannamesi

Anti Yüce Ustalar Olabilmek Kriteri

* Etker olmak

a Varlık olmak

* Belli yaşın üzerinde olmak.

Kadınlar yoksa Ustalar soyulmuştu.

İnsanların doğuştan esirliklerle doğmuş kurulu-
doğul ve deyişirelmez olduğu kabul edilirdi.

7 bölümde kaldık

MODERN DÖNEM :

1. Bilimsel Devrimler
2. Sosyal Devrimler (Fransız Devrimi)
3. Endüstri Devrimi.

Bilim ve Teknoloji alanında yaşanan gelişmeler gelecekte insanlara ilgili durumların sorgulanmasına giderek daha sosyal bir insan ve toplum fikrine ulaşmaya yol açmıştır.

* İnsanların doğuştan eşit ve haklara sahip olduğu fikrileri şekillenmiştir. Fransız Devrimi öncesi

Thomas Hobbes

John Locke

Jon Janssen

} sözleşmeler.

} İnsanın doğuştan hakları olduğu eşit olduğu liberal düşünceler.

* Doğuştan gelen hak ve eşitlik yoktur.

* Kral ya da iktidarı halk değil, halk patron.

Halkın oyu belirler. Şey, ahlaki karar veremez

* Genel İfade karar verir.

Fransız Devriminin Edmund Burke → en büyük varisi olay.

Thomas Paine

doğuştan İnsan doğuştan eşit ve haklara sahiptir,
↳ Anayasal, milliyet, eşitlik, zulme karşı direnme ve egemenliğin kayırmazlığı millet olmalıdır.

★ KLASİK DOĞAL HAK VAZİYATI (Evrensel Adalet)

Bireyin kişisel tercihlerinin üstünde ve altında
Tercih, doğa ya da yasa gibi mutlak bir kaynağın
evrensel adalet ve perçemle reddiyle niteliğindedir.

★ MODERN DOĞAL HAK ANLAYIŞI (Sözleşmelerin kılması)

Bireyin sahip olduğu güç olarak doğal hak
bireyin tercih özgürlüğüne ve çıkarlarının önceliğine
dayanmaktadır.

Thomas Hobbes → Homo hominipoliticus. (Doğa durumu)
(İnsan insanın kurdur)

★ İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin en belirgin özelliği
uluslararası bir nitelik taşımasıdır.

→ II. Dünya Savaşı'ndan derin etkilenen ve acı tecrübelerden
birleşen ülkelerdir.

10 Aralık 1948'de BM. tarafından "Evrensel İnsan Hakları
Beyanname'si" ilan edilmiştir.

★ Herkes renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da
başka herhangi bir düşünce, ulusal ya da toplumsal
kaynak, servet, doğuştan veya başka herhangi
bakımdan ayırım gözetilmeksizin bir bildiriye ilan
olunan tüm haklardan ve özgürlüklerden yararlanabilir.

İlk Nesil Haklar \Rightarrow Medeni ve siyasi haklar öncelikle
kültürel özgürlükler.

İlk korunan haklardır. En az dört temel haklerdir.

Herkesin barışlı toplantı özgürlüğü, Sendika kurma
denemek kurma.

İkinci Nesil İnsan Hakları \Rightarrow Eğitim, gıda
sağlık hizmetleri hakları.

Adil ücret, sosyal güvenlik hakkı, sağlıklı ve güvenli
çalışma hakkı.

Sağlık, su, suya erişim.

Üçüncü Nesil Haklar = Özel konulara müdahale,
kadınlar, çocuklar, göçmenler, engelliler, yerli vb.

Küreselleşmeyle haklar genişliyor. korularında da
değerlere rastlanıyor. Özellikle çalışma yasasında
değerler yansıyor.

8. Ünite.
Sistem Dnyası . Yasam Dnyası . Hukukilestirme kavramı aktırma getire

* Hukuk ve Siyaset ilişkisi
→ Habermas; Hukukun sadece yasam dnyası (Udardalar dıper aktörler, sivil toplum örgütleri, dernekler) Sistem dnyası: (Ekonomik ve Politik güç sahipleri Sermaye ve Politikacılar (Yasam dnyasını belirleme rolüdür.)

arasındaki ilişkiler bunlar devletler. Çok katmanlı ve adli bir ilişki olabilir için Hukuka ihtiyas vardır.

↓ Habermas göre HUKUK

Hukuk sadece yasam dnyası ile sistem dnyası arasında bağlantı kurma bakımından değil, aynı zamanda yasam dnyasının işsel kolonizasyonu (düzenlenmesi, sınırlanması) açısından da önemli rol oynadığını düşünür.

Juridification (hukukilestirme) → Hukukun toplum yaşamında giderek artan açıklığını ifade etmek için bu kavram kullanılır.

* Hukuk yoluyla sivil topluma / derneklere sistem dnyasına müdahale edebilir hale gelmesini gösteriyor

~~Hukukun~~ Kısaca

* Hukukilestirme kavramı *

* Toplumsal yaşamın nasıl devlet egemenliği altında sekular bürokratikliğini anlatıyor

Sonuç olarak ; Herşeyin hukuklaştırılması.

Bireylere olanaklarını ve özgürlüklerini sınırladıkları
sivil toplumun epemantik altına girmesine neden oldu
dünür. (Tahakküm)

Hakların evrimi konusunda çalışmalarında bulunuyor.

Hukuklaştırmaya

1. Aşama → ^{devlet} Mülkiyet hakkı, bireyin mülkenede
adil yapılması, kapitalist ekonominin geliştirilmesine
ve medeni yasaların geliştirilmesi eşlik etmiştir
Medeni hukuk peşgöçer kapitalizme beraber

2. Aşama → Birey devlet karşısında kongosal bir
güvenceye sahip oluyor.

Bireyin devlete karşı bireysel haklarının
sıplandığı bir aşama. Birey devletin karşısında
daha güçlü bir pozisyona geldi

3. Aşama → Artık bireyin sosyal katılım haklarının
elde ettiği.. ve eşitlik haklarının geliştirilmesi aşama.
Sosyal haklar epemantik hukuk peşgöçer

4. Aşama → 20. yy. demokratik refah devleti peşgöçer
Ekonomik, hukuk, sosyal haklar peşgöçer.

* Luhman *

* Hukukun kendi içinde alt sistemler olduğu (otopoietik) ve kendi içine kapalı bir sistem olduğu söylenir

→ kendi kendini yeniden üretme (normlar, kurullar) (Otopoietik) sistem.

→ Luhman göre hukuk sistemi i norm, kural veya iletişim birimleri çerçevesinde anlaşılabilir. "İstisnai kapasite" adı verebilecek bir dengesizlik ve kendi kendini üretme niteliği taşıyor.

→ Hukukun iletişimel sistemlerden oluştuğu. Hukukun bu düzeyler arasındaki görevini iş birimlerinde olduğu söylenir

~~Ekonomi, kültür, eğitim~~
Büyük makro sistemlerin birlikte iletişim halinde işlemesi (ekonomi, kültür, eğitim)

sefayan temel şey Hukuk'tur.

Hukukun işlevi Luhman'a göre Normlar temelinde formüle edilmiş belirsizliklere göre işleyen sefayanal iletişimlerin garanti etmesidir. (Herşeyin kurullarla işlemesi garanti eden şey", toplumsal sistemler arasında bir iletişim kurulumunu sefayanal metaneme. Hukuk'tur.

Hukuk sınırsızlığa açık bir alan değildir.

* Politik sistem içinde kararlar, hukuka uygun olarak
sarılmıştır.

* Hukuk iktidarının egilimlerini sınırlandırma, düzenleme
sözüdür.
Hukuk ile farklı sebeplerle politika aynı değildir.

1. İktidarın hukuki olarak uygun formlar içinde olması
gerektir. (Atamalar, seçimler, iktidarın devralması)

2. Hukuk politik sistemlerin rasul karmasıyla kurur,
politikayı gerçekleştirme amacıyla çalışmadan uzat tutar.

* HUKUK VE KÜLTÜR *

* Richard folk 'a göre ; Hukuk bir kültürün parçısı bir yansıması olarak görs yapılarını somutlaştıran ve değer tercihlerini ifade eden bir kültür olarak kabul edilir.

~~İkinci olarak hukuk bir kültürün içinde özet olarak gelir , kendi iç mantığına göre gelişir ve zaman zaman değer beklentilerini sosyal kurullarına yansıtarak ve görs yapılarını bozarak bir kültürden keskin bir biçimde ayrışarak pek çok iterler.~~

İkinci olarak ; Hukuk bir kültürün etkileşimi olarak gelir , görs yapılarını ve değer kullarını etkiler ve bu görs yapılarını ve değerlerden etkilenir

Üçüncü olarak , hukuk bir kültürün içinde özet olarak gelir , kendi iç mantığına göre gelişir ve zaman zaman değer beklentilerini sosyal kurullarına yansıtarak ve görs yapılarını bozarak bir kültürden keskin bir biçimde ayrışarak pek çok iterler.

* Hukuk kültürün bir yansıması.

* /

Wigmore → Profesyonel eğitimli bir elin gelişimine ve hayatta kalmasına bağlıdır

Elit bir eğitimli kesim hukukun gelişiminde sağlar

* Küreselleşme ve Kültür.

* Küreselleşme anlamıyla birlikte yapılan sosyal ekonomik, kültürel hareketleri ve ülkelerin birbirleriyle ilişkilerinde önemli değişimler yaşanırken hukuk sistemi alanında da değişimler meydana gelmektedir.

Evrensel İnsan Hakları Beyanname'sine göre ülke uygulanmadı. Güney Afrika ve Suudi Arabistan.

İLO ⇒ Uluslararası Çalışma Örgütü. Çalışma problemlerini düzenleyen örgüt. Burada belirttik. Çocuk işçilerini engellemeye çalıştık. Sadece temel haklarında, Sendikalarımız.

* Hukuk Ekonomi İlişkisi *

* Hukuka ilişkin klasik liberal yaklaşım, hukuk ile politika arasında kesin bir ayırım yapmaktadır.
Liberaller → Hukuk, hem ekonomiden hem politikadan bağımsızdır.

↳ Anayasalar karşısında herkes eşit olmalıdır
↳ Bireşer yaşamda devletle ilgilenmez
Liberal Sözleşme Esitlik Prensipleri

~~Amma~~ → "Epitimi yoluyla insanlar" yaklaşabilirler diye

Hukuk Sosyolojisinde Ekonomi ilişkisinde hukuk politikası mevcut ekonomi sistemleri için çok önemli ve en çok bilinenlerdir.

Canlı ders notları ünite 2-3

* Ünite 2 *

Montesque ⇒ "Kanunların ruhu" kitabı

⇒ kanunlar kanunları oluşturun

Döğal Hükük Kanunı ⇒ hukukun kaynağının insan iradesi değil, doğa olduğunu dolayla hukukun atla yığın olduğunu savunon kuramdır. Ona göre;

Döğal Kanunları; insanın toplum öncesi durumunu gözleyerek en iyi inceleyebileceğimiz kanunlar olup değıştirilebilir.

1. İnsanın içine bir yaratıcı fikrini naksetmek ve insanı ona yöneltmek konudur.

2. Barış

3. İnsanı yönet bilmeğe iter konudur.

4. Toplum içinde yaşam arzusu.

Montesquieu

Aristo'dan etkilenerek 3 tarz yönetim şekli olduğunu söylüyor

Cumhuriyet, Monarşi, despotizm

İlkesi → (Erdem)

Cumhuriyet → Halkın tomoninin eşemen olduğu yönetim biçimi.

Monarşi (onur) → Bir kişinin sabit ve yerleşik kanunlar tarafından yönetimidir.

despotizm (korku) → tek bir kişi herşeyi zorla ve kuralsızca

salt kendi iradesiyle ve kendi kişisel isteklerine göre yönetir.

* Thomas Maine (Tarihsel)

- * Pozitivist bir hukuk anlayışına karşı çıkmıştır.
- * Hukukun tarihsel gelişimine vurgu yapmıştır.
- Genel olarak teat'i su'dur.
- Toplumlar statü temelli bir hukukları ^{tarihsel olarak} sözleşme hukukuna doğru evrilmektedir.
- Hukukun kökeninde kural yada yasal koyucudan önce yargı ve yargısın geldiğini söylüyor. Yani Hukuk sistemi belli tarihsel ve toplumsal koşulların ürünüdür.
- Elestri yapıya geçiş; hukuk pozitivismi eleştirilmesi gerektiği.
- Yargının kuraldan yargıya geçişinde yasa koyucudan önce geldiğini söylüyor.
- Tarihsellik vurgu yapıyor.

* Karl Marx (Ekonomi)

- * Marx'a göre hukuk → maddi toplumsal koşulların ve üretimin ilişkilerinin bir ürünü olarak ele alınmalıdır.
- Bir toplumdaki hakim sınıfın biçimi ve sınıfın ilişkileri o toplumdaki hukuk sistemini biçimlendirir.
- Hukuk ekonomide kim gücüyle, kim egemenliğe (Burguazî) hukukta kontrol eden aktörler ekonomiyi kontrol edenlerle aynıdır. Alt yapı üst yapıyı belirler.
- Hukuk Burguazîye hizmet eder.
- Aslında hukuk özel mülkiyetin sahibini korur.
- Hukukun biçimi ile değil içeriği ve maddi ve toplumsal temelleri ile ele alınmaktadır.
- Egemen sınıfa kontrolünde ve hizmetindedir.

Durkheim * (Benzerliğe dayalı)
- Dayanışma

→ İstisnalar

* → Dayanışmanın zaman zaman peccetliliği evrimci deyrımı, orijini kaymak üzere hukuki incelemektedir

Mekanik Dayanışma → Benzerliğin insanları birarada tuttuğu, Ortak bilince dayalı.

→ Bastırıcı ve cezalandırıcı

Organik Dayanışma → farklılaşma ve uzmanlaşmadan öbör ve peccetli olan hukuk.

İslah edici, Onarıcı niteliktedir.

Weber * (Akıl, Rasyonellik) Rasyonelleşme (Akılcılık)

Ana teması → Batıda yaşanan rasyonelleşme süreci etkenindedir.

İç dinamikler → Profesyonel Hukukçular sınıfının oluşması Weber hukukun tarihsel gelişimini 4 evreden geçerek tanımladığını varsayar.

I. EVRE → Bürokratik, uatılı, mukayyet bir irrasyonelliğin birleşiminden oluşmaktadır.

II. EVRE → Bilgili, uzmanlaşmış ve ekonomik konumları nedeniyle toplumsal prestij sahibi kişiler tarafından deneyime yaratıldığı ve bulunduğu evredir. Hukuk otoritesinin ve profesyonellerin dağılımı bir evredir.

III. EVRE → Seküler ve teokratik güçler tarafından dağıtılma biçiminde oluşuyor.

IV. EVRE → Bilimsel, hukuk eğitimi alanı kurulları tarafından sistematik olarak hazırlanması ve yargının profesyonelleşmiş yönetimidir.

Weberin öncelikli ilgilisi hukukun tarihsel gelişimi değil hukukun rasyonellesmesi süreci ve ona katkıda bulunan faktörlerin neler olduğudur. Kurallar ve kararlara bağlanması süreci

→ Hukukun geçerli bir örneği vardır. Varolar sadece Burjuvazys kanmaz herkes konur.

→ Weber 3 tip otoriteden bahsediyor

* Karizmatik otorite ; Düşünce

* Geleneksel otorite ; Meritizm, Cemiat, Babadan oğula

* Rasyonel otorite ; Kurallar, Yasalar.

* Erlich * (Yasayan Hukuk)

İnsanların sosyal ilişkileri hukukun kaynağıdır. (Aile, dini cemaatler, siyasi parti, meslek örgütleri, ulus ve devlet bakımında oluşan toplumsal birlikler ve onların içsel düzenidir) Hukukun kaynağı ve özüdür.

Hukuk varlığını, hukukî ölçülere borçludur.

(Etilim, temahil, kurallar, epemelik, sahiplik ve sorumluluklar) → hukukî ölçüler.

Teorik Hukuk Bilimi ⇒

Pratik Hukuk Bilimi ⇒ Devlet tarafından kanunlar, hükümlerin çıkarılması için başvurdukları yasalara ve kuralları kanun almaktadır, Yasalar.

* 3. Ünite *

* Timasheff * (İktidar ve Etik)

Hukukun ve sosyolojinin köşeyi noktasında ve hukukun analiz etmeden önce etik ve iktidarı sorgulamamız bu iki ana eylemi tartışmamız gerektiğini söylüyor. Timasheff'e göre iktidar, güç ya da otorite davranışa ilişkin emredici boyutu bulunmaktadır.

Hukuk normları kelan temel parametrelere bir knasi davranışa ilişkin emredici olması, iktidar güç ve otorite.

ETİK ⇒ Bir toplum içinde nasıl davranmamız gerektiğini gösteren ve içinde bir ve adet gelenekleri barındıran kurullardır.

* Timasheff ETİK ve İKTİDARI, tipki hukuk gibi toplumsal düzene katkıda bulunan sosyal güçler olarak tanımlar eder

* Etik, İktidar ve hukuka kavuştu giden standartlaştırılmış davranış eğilimlerinin veya alışkanlıklarının sosyal düzeye odaklanması.

* İktidar hem hukuk kurallarını belirler hem de destekler. Etik ve İktidar hukukun olması olması Timasheff'e göre

* İş güdümlü davranış normal davranıştır.

Her grubun insanları hem de merkezi iktidarın faaliyetleri istikrarlı davranış kalıplarının gerçekleştirilmesini garanti altına almak için hukuk aracılığıyla bir araya getirilir.

Timasheff etik, inanç ve siyaset gücü sentezleyen kamusal bir sosyal denge aracı olarak hukukun sosyolojik işlevini oluşturmaya çalışmıştır.

* Hukukun zaferi kuraldır.
→ Hukukun gücü merkezî iktidar tarafından eş zamanlı olarak uygulanması ve toplum tarafından onaylanması kabul edilmesidir. Hukukun gücü bütün temel özellikleri

* Burwitch *
Hukuku 3 kriterde saptıyor

1. Hukuk Adaletin gerçekleşmesi
2. Hukuk, kolektif olarak herkesin hen fikir olarak kabulü ve uyarılması kurallardır.
3. Korsikeli hak ve sorumlulukları içermesi sebebiyle ikili hatta çok taraflı karakterle diğer sosyal düzenleme biçimlerinden üstün edere zorlayıcı bir ölçüt olarak düşünülmüştür.

* Sosyal yaşamın yavuktur. yaşamın içinde çıkmıştır.

* Sadece ağırlık devletin kurumsal biçimde değil çok farklı derece ve formlarda da olan çeşitli sosyal ilişkiler türlerinin her birinde kendini gösterir.

* Hukuk toplumun içinde yaşar. Sadece resmi bir uygulama değildir. Yasalara bakılmadan çok uzaktır.

* Sosyal etkileşim yoluyla ortaya çıkan ve resmi hukuk sisteminin hukukun destekleyen bir sosyal hukuk kavramı Burwitch için çok önemlidir.

(Realist düşünce)

* Wendell Holmes * (Amerikan Hukuk Realizmi Öncülerinden)

ABD'de Sosyolojik Hukuk Bilimi olarak adlandırılan dkm

Genel Hukuk (Common Law) yaklaşımını bünye içinde sermiştir

Öneri

Hukukun öncelikle hukukun "ne" olduğunu anlayabilmesi ve sosyal koşulları kavrayabilmesi için çok geniş bir bakış açısına sahip olması gerektiğini vurgulamış, ve yargıca, sosyal, ekonomik ve felsefi bilgilerle donatmış olması zorunluluğuna değinmiştir

* Hukuk hayatı mantıpa değil tecrübelerle dayanır
* Sadece serf soyut sembelle ve mantıpa göre hukuk objesi olmaz dıyor

* Pragmatizmi (aldığımız kararların) soyut kriterlerle hukuka entegrasyonunu dıyor

* Hukukun yarıyın hayatla ilgisinin kurulması ve temel ilginin mahkemelere ve yargıca hukuk yaratma faaliyetine yöneltilmesi, Amerikan hukuki realizminin özüsü ve belkide habercisi olmuştur.

* Roscoe Pound * (Amerikan Hukuk Realizm Dincilerinden)

Sosyolojik hukukta vurgu, sosyal koşulları belli bir gerçekle takip eder, sosyolojik hukuk açısından hukuki kararların, yasa ve normlar yeme yaşamın dışından toplumsal koşullara getirme tepki verecek şekilde adapte edilmesi gerektirir incelemeye çalışmalıdır.

* Toplumsal sınırlar arasındaki dengenin sağlanması
* Sosyal düzenin bir tür sosyal mühendislik biçimidir

Amerikan Hukukal Realizm Yaklaşımı

* Hukuk tek sosyal kontrol aracı değildir.
* Pound, din ve ahlakın da bahsediyor ama modern bağlamda sosyal kontrol açısından tüm diğer araçlar hukuka bağımlıdır.

Pound Hukukun hedeflerini altı kategoride ayırt ettiğini
Sosyal sınırlar teorisi açısından tasarıyor eder

- 1-) Fiziksel güvenlik ve nüfusunun sınırlı bir periyotla
- 2-) Siyasal, ekonomik ve din alanında olanlar gibi kurumların güvenliği
- 3-) Ahlaki davranış standartları
- 4-) Sosyal davranışlarının korunması
- 5-) Ekonomik ve siyasi ilerleme
- 6-) Bireysel yaşam ve hobiler.

* Eleştirel Hukuk Çalışmaları * (1977 EHC)

⇒ Hukukun üstünlüğü algısının liberal versiyonuna yönelik şüpheliğe besleyen ve insan bilincini inşa etmede yasal fiislerin rolüne odaklanan ve acil bir yaklaşım olarak şu anda yaşadığımız dünyadan daha adil ve daha az hiyerarşik bir toplum utopyasına sahiptir.

En önemli eleştirileri;

* İlk olarak nesnellik ve hukusal formalizm eleştirisiyle,
* Hukukun özerk ve tarafsız olduğu düşüncesinin de reddedildi.

* Yasal ilkelere manipüle edilebilir olmaları,

* Hukukun refah ve iktidar değişimlerinin köstürge kurumlarının menfaatlerine hizmet ettiğini ve bu olumsuzlukların beyaz olmayan tüm Amerikalıların deneyimleriyle sabit olduğu ileri sürülmüştür.

EHC 1977 yılında Madison'daki Wisconsin Ulusal

Kritik Hukuk Çalışmaları konferansında akademisyenlerin bu yaklaşımın atmosferinde bir rol oynamıştır

Temsilcileri ⇒ Duncan Kennedy, Karl Klare

EHC genellikle daha insancıl, esitlikçi, ve demokratik

bir toplum yaratmak için, akademik dünyanın pratik dünya ile ilgili içinde bir mücadelesi burjuvaziyi eleştirmektedir.

* Hukuk fakülteleminin daha eleştirel olmasını gerektiriyor

şöylüyor.

LeColor

Hukuksal Formalizm, yargısal kararların tek ve yegane kaynağının hukuk normları olduğu savunma perspektifidir.

Eleştirel H. G. ⇒ Hukukun belirsizliğini savunurken, hukukun öngörülebilirliği konusunda realist yaklaşımı benimser. Hukukcular resmi yasal muhakeme ve kuralın etrafında siyasal, ekonomik ve toplumsal bağlar dışındaki etkilerinden dolayı hukukun kararların sonucu öngörülemez.

Hukuk Pozitivizmi ⇒ bir hukuk biliminde mümkün olduğu inandırıcı. Bu anlayışa göre hukuksal objektlerle ilgili meseleler diğer meselelerden, hukuk ile alakasız metodolojik olarak ayrılabilir.

Liberal Hukuk Yaklaşımı ⇒ Politika ve hukuk ayrı şeylerdir. İkisi arasında kesin bir ayırım yapma epistemolojisi.

H. G. ⇒ Hukuk ve Politika'nın özdeşliği ve hukukun o ölçüde itibarla belirli bir karaktere sahip olduğu savunulur.

Hukuksal objektivizme karşı olarak hukukun ideolojik niteliğini ön plana çıkarmaktadır.

Böylece hukukun kağıt üzerindeki kurucu yapıya, pedagojik hukuk epistemolojisinin muhafazakar ve pozitivist niteliğini eleştirerek hukuk akademisine hakim olan misyon ve değerlerin değişmesi perspektifini vurgulamaktadır.

Sonlerdeki ipuçları

- * Normatif düzen \Rightarrow Dogmatik hukuk.
- Deger \Rightarrow febrete
- Sosyal Olgu \Rightarrow Sosyoloji

* Hukukun toplumsal çıkarılara somut bir ifade
Alkolların uzlaştırılması - Rosca Pand.

*

